

5 gr. SŁOWO 5 gr.

CZĘSTOCHOWSKIE

Dziennik polityczny, społeczny i literacki, poświęcony sprawom miasta Częstochowy i powiatu.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. N. Marji Panny Nr. 32. Tel. 30.

REDAKTOR PRZYJMUJE codziennie od godziny 10 — 11 i 15 — 16.

Rok II.

Sroda 9-go marca 1932 roku.

Nr. 56.

† ks. biskup Wł. Bandurski.

WILNO. W niedzielę, o godz. 20.30 zmarł tu nagle ś. p. ks. biskup Władysław Bandurski, przeżywszy lat 69. Czcigodny kapłan-patrjota chorował już od dłuższego czasu na astmę serca i często poważnie zapadał, będąc zmuszonym leżeć dłużej w łóżku. Ś. p. ks. biskup Bandurski urodził się w Sokalu, nad Bugiem (Małopolska). Gimnazjum i studia teologiczne ukończył we Lwowie, w dniu 25 maja 1887 r. otrzymał święcenia kapłańskie i następnie został prefektem szkół. Już jako młody kapłan zasłynął z kaznodziejskich mów, słuchanych przez olbrzymie rzesze wiernych. Wkrótce udał się do Rzymu, gdzie uzupełnił studia teologiczne, poczem został wikarym przy katedrze we Lwowie, a po kilku latach ks. kardynał Puzyna powołał go do Krakowa na stanowisko swego sekretarza i kanonika kapituły krakowskiej. W r. 1903 mianowany został przez Papieża Leona XIII prałatem domowym Jego Świątobliwości. W r. 1906 otrzymał we Lwowie sakrę biskupią.

Wielki patrjota, współczując męczennikom z Ziemi Chełmskiej, gdzie knutem kozackim nakłaniano Polaków do prawosławia, niszcząc ich mienie i wypędzając z kraju, ks. biskup Bandurski ogłasza płomienną odezwę p. t. „Brońmy opornych”, co miało ten skutek, że społeczeństwo małopolskie podążyło z wydatnymi ofiarami na rzecz strasznie prześladowanych.

W r. 1914 ks. biskup Bandurski spotyka się we Lwowie z Marszałkiem Piłsudskim, który przybył na pogrzeb ostatniego z członków Rządu Narodowego. Z wybuchem wojny przenosi się do Krakowa, poczem wyjeżdża do Wiednia, gdzie gorliwie zajmuje się pomocą uchodźcom z Małopolski i jeńcom, przebywającym na Węgrzech. Wkrótce potem wstępuje do Legionów, zostając ich kapłanem. Po wojnie światowej udaje się z wojskami gen. Żeligowskiego, jako główny kapłan, celem uwolnienia Wileńszczyzny.

Wielki patrjota ks. biskup Bandurski napisał mnóstwo cennych pocyzy, zagrzewających do boju ducha legionowego, z tych to przepięknych wierszyków była gorąca miłość do Ojczyzny, serdeczność wobec żołnierza polskiego, z którym ś. p. ks. biskup dzielił trudy i znoje.

Zmarł w roku jubileuszowym, bowiem w końcu stycznia b. r. przypadało 25-lecie sakry biskupiej. Za wielki zasługi wobec Polski ś. p. ks. biskup odznaczony był wieloma orderami, oraz wielką wstęgą orderu „Polonia Restituta”.

Pogrzeb odbędzie się w Wilnie w czwartek 10-go b. m.

Uchwała Rządu.

Rada Ministrów uchwaliła wczoraj, że pogrzeb ś. p. ks. biskupa Bandurskiego odbędzie się na koszt państwa.

W pogrzebie weźmie udział Rząd. Premier Prystor wraz z kilku ministrami udaje się w tym celu do Wilna.

Telegram premiera.

P. premier Prystor wystosował wczoraj na ręce p. wojewody wileń-

S. P.

KS. BISKUP WŁADYSŁAW BANDURSKI

Wielki Kapłan-Patrjota Poeta Legionowy, Bojownik za krzywdy ludu z Ziemi Chełmskiej, Głosciciel Niepodległości Polski, Nieustraszony Żołnierz w walce o Świętą Sprawę, Złotousty Kaznodzieja, odznaczony wieloma orderami, oraz Wielką Wstęgą orderu Polski Odrodzonej, dokonał w Wilnie pracowitego żywota, przeżywszy lat 69.

Pogrzeb odbędzie się w Wilnie w czwartek, 10-go b. m., z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej, Rządu i przedstawicieli b. legionistów.

Cześć Jego Świątlanej Duszy!

Z SEJMU.

Obrady nad plagą bezrobocia, przemytu i pieniactwa.

WARSZAWA. Porządek wczorajszych obrad Sejmu obejmował 17 spraw. Zainteresowanie jednak ogólne skupiało się na jednym punkcie: pierwsze czytanie projektu ustawy o reformie ubezpieczeń społecznych. Nie znaczy to jednak bynajmniej, by inne sprawy, które znalazły się wczoraj na warsztacie prac prawodawczych, nie zasługiwały na baczną uwagę i nie wnosily potrzebnych zmian w naszej strukturze społecznej.

Nowa ustawa karna skarbowa, którą wczoraj Sejm zatwierdził, dotyczy wielu nadużyć, sporadycznie się powtarzających, a krzywdzących dotkliwie nasz interes państwowy. Poprzednia ustawa, która weszła w życie w roku 1926, była zbyt liberalna, dopuszczała zbyt łagodne stosowanie sankcji karnych. Dość powiedzieć, że — jak stwierdził referent tej ustawy, pos. Terlikowski — oficjalne wydawnictwa niemieckie podają, że rokrocznie do Polski przemycą się przeszło 423,000 kg. tytoniu, na czym Skarb nasz ponosi przeszło 7 milionów zł. straty. Trzeba więc koniecznie ukrócić te nadużycia i wogóle zaostrzyć represje karne przeciw tym, którzy szkodzą Skarbowi Państwa.

Koszta sądowe w różnych dzielnicach naszego państwa są rozmaite. Jest to pozostałość po rządach zaborczych. W przyszłym roku, gdy wejdzie w życie nowa ustawa o postępowaniu cywilnym, będzie można tę sprawę ujednoczyć na obszarze całego państwa.

Jednak, by te sprawy kosztów sądowych przeszły tymczasem okres próbny, wczoraj Sejm uchwalił projekty nowej regulacji kosztów w dzielnicach zachodnich, na obszarze sądów w Krakowie, Lwowie, Cieszynie, Warszawie, Lublinie i Wilnie.

W dzielnicach zachodnich koszty sądowe były płatne „ex post”, toteż

skiego Zygmunta Beczkowicza depeszę następującą:

— Wobec zgonu świątlanej postaci Polski Odrodzonej, Wielkiego Patrjoty ś. p. księdza biskupa Bandurskiego, który od dziesiątka lat osiadłszy w ziemi wileńskiej i związawszy się z nią sercem całym, całe bogactwo swe go umysłu i uczucia poświęcił pracy dla niej i niezapomniane położył zasługi, przesyłam na ręce pana wojewody wyrazy głębokiego współczucia,

potworzyły się niedopuszczalne zaległości, wynoszące przeszło 10 milj. zł. Nowa ustawa postanawia, aby opłaty sądowe były pobierane zgóry.

We Lwowie, Krakowie i Cieszynie znów opłaty były wnoszone przy podjęciu każdej czynności procesowej z osobna. Nowa ustawa jest wymierzona przeciw pieniactwu i ma poza tem za zadanie ochronę Skarbu Państwa przed wymigającymi się w opłacaniu kosztów sądowych w różny sposób.

W obszernej dyskusji, jaka nad tą sprawą rozwinęła się, przemawiał szereg mówców — poczem projekt ustawy został przyjęty głosami większości.

Sejm uchwalił wczoraj dodatkowy kredyt na dopłaty Skarbu Państwa do funduszu bezrobocia oraz na pomoc dla bezrobotnych. Kredyt ten wynosi 28,877,000 zł., wskutek czego ogólna pomoc do 31 marca b. r. zamyka się w kwocie przeszło 133 milj., w czem lwią część, bo 85 milj. idzie na dopłatę do Funduszu Bezrobocia, 22 milj. na zatrudnienie bezrobotnych, a reszta na Nacz. Komitet Pomocy.

Rada Ligi Narodów.

Przemówienie ministra Zaleskiego. Liga musi mieć siłę, aby zapewnić pokój.

GENEWA. — Na wczorajszym posiedzeniu komisji głównej Zgromadzenia Ligi Narodów zabrał głos minister Zaleski.

Minister Zaleski podkreślił, że zdaniem rządu polskiego, specjalny charakter sporu, którym zajmuje się w tej chwili Zgromadzenie Ligi Narodów, nie uwalnia Ligi Narodów od obowiązku uczynienia wszystkiego dla zachowania pokoju, co jest najświętszym jej obowiązkiem.

Minister Zaleski wyraża przekonanie, że wspólne wysiłki wszystkich

łącząc się z Ziemią Wileńską w bólu i żalu z powodu straty, jaką wraz z całą Rzeczypospolitą poniosła.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej weźmie udział w pogrzebie ś. p. ks. biskupa Bandurskiego.

Z ramienia zarządu głównego Związku Legionistów uda się do Wilna na pogrzeb gen. Galica.

Nagły zgon Brianda.

PARYŻ. Wielki syn Francji, wielki syn całego świata, przyjaciel i nieustrudzony propagator idei pokoju, Aristides Briand — zmarł nagle na udar serca. W niedzielę popołudniu Briand uczuł się nagle osłabiony i położył się do łóżka. W poniedziałek rano lekarze stwierdzili pewne polepszenie, jednakże o godz. 14.30 nastąpił nagle udar serca, po którym Briand w kilka chwil już nieżył. Pogrzeb odbędzie się na koszt państwa. Z powodu śmierci Brianda, Tardieu odłożył swój wyjazd do Genewy. Ogłosił on w imieniu rządu deklarację stwierdzającą, iż śmierć Brianda poruszyła cały kraj. Posiedzenie Izby Deputowanych przerwano.

Briand urodził się 28.III 1862 r. w Bretanii jako syn właściciela restauracji. Karjerę swą rozpoczął jako adwokat w Nantes, zajmując się równocześnie działalnością polityczną. Pierwszym stanowiskiem jego było stanowisko generalnego sekretarza partii socjalistycznej. W r. 1906 ym został po raz pierwszy ministrem. W r. 1926 otrzymuje nagrodę Nobla. Następnie jest 11 razy premierem, 13 razy ministrem spraw zagranicznych, 4 razy ministrem spraw wewnętrznych, 6 razy min. sprawiedliwości i 2 razy ministrem oświaty. Ogółem zasiadał 25 razy w różnych gabinetach. (ATE).

GENEWA. Plenarne posiedzenie Ligi Narodów zostało przerwane. Prze wodniczący, belgijski min. Hymans wygłosił krótkie przemówienie, poświęcone pamięci Brianda, podkreślając, iż był on apostołem ideałów Ligi Narodów. Delegat francuski Paul Boncour podziękował za to przemówienie w imieniu rządu francuskiego. Na znak żałoby przerwano posiedzenie na kwadrans. (ATE).

członków Ligi Narodów, łącznie z dwoma zainteresowanymi państwami, doprowadzą do upragnionego rezultatu, a mianowicie do usunięcia naważsze przyczyn obecnego zaciemnienia się horyzontu politycznego w Azji.

Minister Zaleski uważa jednak za swój obowiązek podkreślić przy tej okazji, że Liga Narodów zawsze natrafiać będzie na największe trudności w podobnych wypadkach, jeżeli prawa, które mi się rządzi, nie zostaną skompletowane i skonkretyzowane. Polska należała zawsze do najbardziej zdecydowanych zwolenników wzmocnienia tych uprawnień Ligi Narodów, które pozwalają jej wpłynąć w sposób decydujący na utrzymanie pokoju i skłonić swoich członków do respektowania prawa. Polska zawsze popierała projekt wzajemnej pomocy międzypaństwowej nigdy nie przestała popierać za sad protokołu genewskiego i zawsze była zdania, że nie może istnieć stan pośredni pomiędzy wojną i pokojem. Jeszcze podczas ostatniego wrześniowego Zgromadzenia Ligi Narodów Pol

